

VERBOUWPLANNEN?

DENK AAN VOGELS EN VLEERMUIZEN

Tips
voor meer
natuur bij
je huis!

DENK AAN VOGELS EN VLEERMUIZEN

Heb je verbouwplannen? Het zal je misschien verbazen maar de woonwensen van mensen en dieren liggen dichterbij elkaar dan je denkt. Voor vogelsoorten zoals gierzwaluw en huismus en vleermuissoorten zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn onze huizen essentieel in hun voortbestaan. In de kieren en nissen van onze woningen brengen ze hun jongen groot en slapen ze in de winter.

Maar als wij onze huizen opknappen en beter isoleren verdwijnen vaak de plekken voor hen. Zonde! Want naast dat deze soorten wettelijk beschermd zijn zijn ze ook nog eens heel nuttig. Gierzwaluwen en vleermuizen zijn bijvoorbeeld goede insectenvangers. Ze vangen duizenden muggen per dag. Dus heb je verbouwplannen? Bekijk de maatregelen die je kan nemen om plek te houden of maken voor vogels en vleermuizen in deze brochure.

OM WELKE SOORTEN GAAT HET?

VOGELS

De **huismus** en de **gierzwaluw** zijn in Nederland voor nestplaatsen vrijwel volledig afhankelijk van gebouwen. Andere vogelsoorten, waaronder de **spreeuw** en **kauw** maken gebruik van dezelfde nestplaatsen, maar broeden ook op andere plekken, zoals in nestkasten en in boomholtes. De **huiszwaluw** maakt nesten aan de buitenkant van gebouwen, maar ook aan andere bouwwerken, zoals bruggen. Met name buiten de bebouwde kom maken ook minder algemene soorten, zoals de **kerk- en steenuil** gebruik van onze gebouwen om te nestelen en te slapen.

VLEERMUIZEN

Een aantal vleermuissoorten, zoals bijvoorbeeld **gewone dwergvleermuis**, **laatvlieger**, **gewone grootvleermuis** en **meervleermuis** verblijven graag in onze gebouwen. Zij zijn afhankelijk van ruimtes zoals in de spouw of onder de dakpannen. Wanneer vleermuizen in winterslaap zijn, of als ze in het voorjaar en zomer jongen hebben, kunnen ze in groepen in de spouwmuren van huizen zitten. Maar vaak is het een enkel exemplaar dat ons huis gebruikt als slaapplek.

Gierzwaluw

Huismus

Gewone grootvleermuis

Gewone dwergvleermuis

BELANGRIJKE PLEKKEN VOOR VOGELS EN VLEERMUIZEN

Geschikte maatregelen bij verbouwplannen

Boeiboord en gevelbetimmering

Ruimtes achter boeiboorden, windveren en gevelbetimmering zijn ideale plekken voor vleermuizen. Met name betimmering in de nok is een populaire plaats voor vleermuizen.

Doen: Zorg er bij nieuwe betimmering voor dat er ruimtes zijn waarin vleermuizen kunnen wegkruipen. Houd tussen de muur en de betimmering een spleetvormige ruimte van 15 tot 25 mm vrij.

Nokvorst en gevelpannen

De opening en onder de nokvorst en onder gevelpannen, kunnen de ingang zijn van een nestplaats van de gierzwaluw. Vleermuizen, zoals dwergvleermuizen en de laatvlieger gebruiken dit soort openingen om bij hun verblijfplaatsen onder de dakpannen of in de spouw te komen.

Doen: Laat een kier van 3 centimeter onder de gevelpannen open. Als je de dakisolatie bedekt met dampdoorlatende folie, dan is het beter om voor inmetselekasten te kiezen.

Vogel- of vleermuiskast inbouwen

Een kast inbouwen is beter dan een kast aan de gevel hangen.

Ingebouwde kasten worden bij extreem weer minder warm en minder koud en zijn niet onderhevig aan slijtage. Je kunt kasten inbouwen als je nieuw bouwt, verbouwt of een stuk aanbouwt, maar het is ook mogelijk om in een bestaande gevel een kast in te bouwen.

Doen: Plaats vogelkasten vooral op de schaduwrijke gevels van een woning. Vleermuiskasten kunnen ook op een zonnige gevel worden ingebouwd. De beste plek is dicht inder de dakrand.

Klimplanten langs de gevel

Begroeide gevels zijn een mooie slaap- of schuilplaats voor huismus en andere vogelsoorten. Niet zelfhechtende klimplanten kunnen ook langs de gevel worden geleid langs een rek (trellis). Let op dat geplaatste nestkasten en vleermuiskasten niet overgroeid raken en snoei buiten het broedseizoen.

Doen: Laat een klimplant langs gevel groeien.

Spouwmuren

Via stootvoegen of andere spleten kruipen gewone dwergvleermuizen graag in de spouw. Bij sommige woningtypes maken huismussen ook hun nesten in de spouw.

Doen: Houd na renovatie de spouw toegankelijk voor vleermuizen. Open stootvoegen van 15 - 25 mm breed bieden optimale ruimte voor vleermuizen.

Meer informatie, leveranciers of advies op maat? Kijk dan op www.checklistgroenbouwen.nl

Schoorsteen

De kauw nestelt regelmatig in toegankelijke schoorstenen. Onder het (lood)beslag en in dubbelwandige schoorstenen kunnen dwergvleermuizen en laatvliegers zitten.

Doen: Maak een schoorsteen geschikt door een open stootvoeg of het aanbrengen van een extra schil, zo hebben vleermuizen toegang hebben tot de ruimte tussen wanden. Laat ook ruimte onder de loodslabben.

Dakpannen

De ruimte onder dakpannen is misschien wel de meest gebruikte nestplaats van vogels. Afhankelijk van het type dak maken huismus, spreeuw of gierzwaluw er hun nest. Ook vleermuizen zoals de laatvlieger en de gewone grootoorvleermuis kunnen er verblijven.

Doen: Leg speciale nestdakpannen op het dak. Is het dak goed geïsoleerd? Schuif dan het vogelschroot op naar een hogere panlat of kies voor inmetselekasten.

Kozijn en vensterbank

In kieren tussen kozijn of vensterbank en muur kunnen vleermuizen verblijven, zoals de gewone dwergvleermuis of de gewone grootoorvleermuis. Die kieren kunnen ook een toegang tot de spouw zijn.

Doen: Houd waar mogelijk deze kieren open.

Dakoverstek

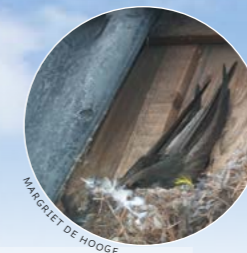
De huiszwaluw maakt het nest bij voorkeur onder een overstekende dakrand of goot. Ze hebben een voorkeur voor een witte achtergrond. Huiszwaluwen help je met een kunstnest.

Doen: Hang een kunstnest op en verf de overstek wit.

Goot

De loze ruimte in de bekisting van de dakgoot wordt gebruikt door zowel vogels als vleermuizen.

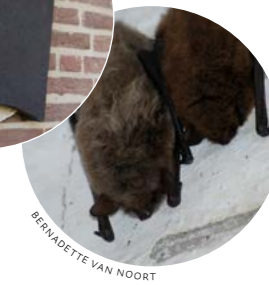
Doen: Maak deze loze ruimte toegankelijk. Voor vogels maak je een invliegopening met een diameter van 5 cm of 3 x 7 cm in de onderkant van de gootbekisting. Houd voor vleermuizen een kier van 2 cm breed en tenminste 10 cm breed open tussen de gevel en het hout van de bekisting.

MARGRET DE HOOGHE

LIJZARA

BERNADETTE VAN NOORT

BERT MOUKES

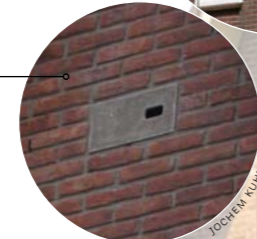
MARTINE DUBOIS

MAIKE VAN STIPHOUT

TON REYNERS

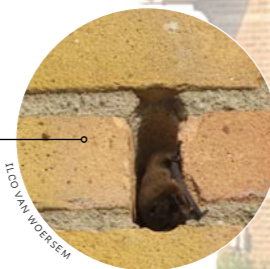
TOCHER KUNNEN

ERIK KORSTEN

JIP LOUWE ROOIJMANS

ICCO VAN WOIJSEM

BESCHERMING EN PLANNING

De vaste plekken in huizen waar vogels en vleermuizen gebruik van maken zijn in Europa wettelijk beschermd. Dit geldt voor de verblijfplaatsen van alle soorten vleermuizen en voor alle nestplaatsen van vogels. Dit betekent dat als je werkzaamheden uitvoert aan je huis, de nestplaatsen het volgende broedseizoen weer beschikbaar moeten zijn. Houd hier rekening mee bij de planning van je werkzaamheden. In deze brochure vind je tips hoe je verblijfplaatsen kunt behouden of nieuwe kunt creëren. Zie voor meer informatie: www.vogelsendewet.nl en www.zoogdiervereniging.nl/wnb/sloop-bouw-en-renovatie.

VLEERMUIZEN IN HUIS?

Wanneer er vleermuizen in de spouw, in het dak of in een vleermuiskast aan je huis wonen, merk je daar meestal helemaal niets van. Soms kan het dat een vleermuis de verkeerde afslag neemt en per ongeluk in een woonruimte terecht komt. Dat is even schrikken, maar ook zo weer opgelost. Doe het licht uit, zet het raam of de buitendeur open, en de vleermuis vliegt vanzelf weer naar buiten. Lukt dat niet, laat de vleermuis dan met rust. Ga naar www.vleermuis.net en ga via het menu 'hulp' naar 'Vleermuisdeskundige bij jou in de buurt'.

ERIK KORSTEN

Tover ook
je tuin om! Kijk
op: [www.mijn
vogeltuyn.nl](http://www.mijnvogeltuyn.nl)

COLOFON

Deze brochure is gemaakt door de Vogelbescherming Nederland en Zoogdiervereniging, met steun van het Prins Bernhard Cultuurfonds, gemeente Amersfoort en de Barbara Eveline Keuning Stichting

Vormgeving: Sonja Kamer, DsignKamer
Foto's voorzijde: Rob Koelman, Shutterstock, Jankees Schwiebbe/Birdphoto.nl, DsignKamer
Uitgave: April 2021

Meer informatie en contactgegevens op www.checklistgroenbouwen.nl.

